

I. KADEMEDE MÜZİK DERSLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Kartal ŞAHİN*
Mehmet AKSÜT**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ilköğretim I. Kademe Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerini ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın evreni, Uşak ili merkez ilçede İlköğretim I. Kademe okullarında görev yapan 460 öğretmendir. Örneklem, 230 öğretmendir. İstatistiksel işlemler, 171 anketten elde edilen veriler üzerinde yapılmıştır.

Öğretmenlerin pek çoğu, pedagojik formasyondan yoksun olduklarını ve bu alanda hizmet-içi eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın diğer bir sonucu ise; öğretmenlerin çoğu, öğretim uygulamalarının müzik dersiyle ilgisiz olduğuna işaret etmektedirler. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, sınıf öğretmenleri yerine müzik öğretiminde uzmanlaşmış branş öğretmenlerinin, bu dersi vermesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim, müzik, müzik dersi.

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine perceived pedagogic knowledge of elementary grade teachers who teach music course, perceived self-competence in practice and perceived problems in practice of music instruction.

The population of this study consists of 460 elementary grade 1-5 teachers who work in the central district of Uşak. The sample of the study includes 230 elementary teachers. The useable returns total 171.

It is found that the majority of teachers report that they lack in pedagogical knowledge and they demand in-service education in music education. It is also found that the majority of teachers report that instructional practices are out of touch with the objectives of the course. The majority of teachers suggest that instead of grade teachers, subject teachers who were specialized in music instruction should give the course.

Key Words : Primary School, music, education of music.

***

---

* Öğr. Gör., A.K.Ü., Uşak Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü.

** Yrd. Doç. Dr., A.K.Ü., Uşak Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

Problem Durumu

Ses bir doğa olayıdır. Müzik, bu doğal ve etkin olaydan bilinçle çalışıp emek vererek sanat yapıtı yaratmak, bilimsel temele oturtmaktır. Tüm müzik türlerinin ana öğeleri; ritm, tonalite, dinamik ve tınısal renktir.¹ Bu önemli elemanlardan anlaşılacağı gibi müzik yalnız kalpten yansıyan duygularla değil, bilgi ve anlayışla yaratılabilir. Müzik bilgilerine bakış bir sanat yapıtını anlama yolunda daha büyük olanak edinmeyi sağlar.

Türkiye’de müzik öğretimi üzerinde tür, düzey, süre, ortam, program, öğretmen, öğrenci, malzeme ve özellikle içerik yönünden zaman zaman yoğun tartışmalar yapılmaktadır. Müzik öğretiminde önemli görüş ayrılıkları belirmektedir. Bu tartışma Türkiye’nin sanatsal öğretim gündeminden hemen hemen hiç düşmeyen başlıca kavram ve uygulamalardan biri konumundadır.

İlköğretim okulları için, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan müzik dersi öğretim programında, ülkemizde yaşayan belli başlı müzik türlerinin hepsine yer veren, milli birlik ve beraberliğimizi koruyan, pekiştiren ve geliştiren ortak temel müzik kültürü ve bunun gerektirdiği ortak bir müzik repertuarı kazanılması esas alınmıştır. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 22.04.1994 gün ve 298 sayılı kararında belirtildiği üzere program, müzik dersinin, müziğin her boyutuyla ele alınıp gerçekleşmesini ve böylece çocuğun bilişsel, devinişsel, duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak gelişmesini öngörmektedir. Tüm bu boyutları ile planlanacak bir okul müzik öğretimi; geliştirilmiş müzik öğretim programlarını, geliştirilmiş müzik öğretim araçlarını ve destekleyici ortamları, iyi yetişmiş müzik öğretmenlerini, uygulayıcı ve araştırmacı müzik uzmanları yetiştirecek yüksek öğrenim kurumlarını gerekli kılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı ilköğretim I. Kademe Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerini ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarının, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerinin, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu ve kıdemleri açısından önemli bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla aşağıdaki problem cümlesi ve alt problem cümlelerindeki sorulara cevap aramaktır.

Çağımızda ileri gitmiş toplumlarda çok önemli bir yer tutan müzik, resim, beden eğitimi gibi derslere ülkemizde maalesef gerekli önem verilmemekte hatta bu derslere ayrılan saatler başka dersleri takviye

¹ Faruk YENER, *Müzik*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu yayınları No: 1, İstanbul, 1983, s.9.

amacıyla kullanılmaktadır. Çocuğun ilk Müzik deneyimlerini planlı olarak almaya başladığı ilköğretim I. Kademedede, dersi yürüten öğretmenlerin dersle ilgili problemlerini ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu araştırma, ilköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin hangi durumları problem olarak gördüklerini belirlemek ve ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamaları, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşleri ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşleri nelerdir? İlköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin bu görüşleri, bazı değişkenler (kıdem, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu) açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

1. İlköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamaları, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşleri ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşleri nedir?

2. İlköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamaları, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşleri ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşleri meslekteki kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. İlköğretim I. Kademedede Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamaları, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşleri ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşleri mezun oldukları yüksek öğretim kurumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın bulguları ve sonuçları ilköğretim I. Kademedede Müzik derslerini yürüten öğretmenlerin problemlerine sağlıklı çözümler bulunmasına katkıda bulunabilecek olması açısından önem taşımaktadır.

Yöntem

Bu araştırma betimsel bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın evreni; Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Uşak ilindeki Merkez İlköğretim Okullarında (2001-2002 eğitim-öğretim yılında) görev yapan 460 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Uşak ili Merkez ilçesinde bulunan İlköğretim Okulları arasından random yoluyla seçilen 16 İlköğretim Okulunda görev yapan 460 sınıf öğretmenin, %50'si olan 230 öğretmendir.

İstatistiksel işlemlerde geriye dönen ve geçerli kabul edilen 171 anket kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin 99'u (%57,9) Ön lisans (İki yıllık Eğitim Enstitüsü veya Eğitim Yüksek Okulu), 15'i (%8,8) Üç yıllık Eğitim Enstitüsü, 45'i (%26,3) Lisans (Dört yıllık Eğitim Fakültesi veya Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulu), 12'si (%7,0) diğer lisans programlarından mezun olmuşlardır.

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin 20'sinin (%11,7) meslekteki kıdemleri 1-5 yıl, 21'inin (%12,3) meslekteki kıdemleri 6-10 yıl, 42'sinin (%24,6) meslekteki kıdemleri 11-15 yıl, 29'unun (%17,0) meslekteki kıdemleri 16-20 yıl, 59'unun (%34,5) meslekteki kıdemleri 21 yıl ve üzerindedir.

İlköğretim I. Kademe Müzik Dersi'ne giren öğretmenlerin, kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerini ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerini tespit etmeye yönelik olarak anket uygulanmıştır.

Araştırma konusu ile ilgili öncelikle literatür taranmış, gerekli ön bilgiler toplanmıştır. İlköğretim I. Kademe görev yapan sınıf öğretmenleri ile konu hakkında görüşmeler yapılmıştır. Bunun yanı sıra okullarda müzik dersleri gözlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda anket taslağı hazırlanmıştır. Anket taslağı, danışman öğretim üyesi ile birlikte gözden geçirildikten sonra, uzman görüşüne sunulup, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Sonra bu şekliyle ilköğretim okullarında görev yapan 30 öğretmene uygulanmıştır. (Bu öğretmenler örnekleme dahil edilmemiştir.) Ön uygulama sonuçları doğrultusunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda anket taslağı tekrar gözden geçirilmiştir. Gerekli düzeltme, ekleme ve çıkarmalar yapıldıktan sonra, ankete son şekli verilmiştir.

Dağıtılan anketlerden geri dönen 171 anketin verileri, SPSS programı kullanılarak bilgisayara girilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan araştırmanın konusu ile ilgili müzik dersine giren öğretmenlerin, kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerine ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerine ait tüm sorulara verdikleri seçeneklerin dökümü ve yüzdeleri hesaplandı.

Sınıflayıcı (nominal) ve sıralayıcı (ordinal) düzeydeki ölçümler ve normal olmayan dağılımlardan alınan örneklemeler, parametrik olmayan testlerden Ki-kare testi ile SPSS ortamında uygulanmıştır.²

² Mustafa ERGÜN, *Bilimsel Araştırmalarda SPSS For Windows*, Ankara, 1995, s. 186.

BULGULAR VE YORUMLAR

1.İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin Kendi Formasyonlarına Dayalı Olarak Müzik Etkinliklerini Algılamalarına, Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşlerine Ve Müzik Etkinliklerinin Gerçekleşmesine İlişkin Görüşlerine Ait Tutumları.

İlköğretim I. kademedeki müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını belirlemek amacıyla, öğretmenlere yöneltilen 15 anket maddesinin güvenilirliği $\alpha = 0,84$ çıkmıştır.

Tablolarda; (1) katılmıyorum, (2) kararsızım, (3) katılıyorum ifadelerine karşılık olarak rakamlara yer verilmiştir.

Tablo 1. İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin Kendi Formasyonlarına Dayalı Olarak Müzik Etkinliklerini Algılamalarına İlişkin Anket Maddeleri

Madde No	İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin Kendi Formasyonlarına Dayalı Olarak Müzik Etkinliklerini Algılamalarına İlişkin Anket Maddeleri	1		2		3		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Müzik dersleriyle çocuğa kendi sesini sevdirebilme ve sesini eğitebilmede yeterliyim.	63	36,8	38	22,2	70	40,9	171	100,0
2	Müzik ile ilgili yeni yayınları takip ediyorum	106	62,0	27	15,8	38	22,2	171	100,0
3	Sınıf ortamında yeterince yaratıcı olabiliyorum.	46	26,9	55	32,2	70	40,9	171	100,0
4	Kendimi derste şarkı söylemede, bilgilerimi öğrenciye aktarmada yeterliyim.	41	24,0	36	21,1	94	55,0	171	100,0
5	Temel müzik becerilerinin kazandırılmasında hangi metotları kullanmam gerektiğini biliyorum.	53	31,0	66	38,6	52	30,4	171	100,0
6	Müzik derslerinde başarılı olduğumu düşünüyorum.	73	42,7	46	26,9	52	30,4	171	100,0
7	Müzik dersleri için, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim kurslarına katılmalarına ihtiyaç vardır.	19	11,1	11	6,4	141	82,5	171	100,0
8	Müzik etkinliklerinde, karşılaştığım sorunları çözmemde hizmet öncesi eğitimim yeterlidir.	103	60,2	40	23,4	28	16,4	171	100,0
9	Müzik derslerinde öğrencilerimi öğrenme-öğretme ortamına aktif katılmaları için motive edebiliyorum	39	22,8	47	27,5	85	49,7	171	100,0
10	Müzik derslerinde ilgisi dağılan veya grubun ilgisini dağıtan çocuklara ceza verilir.	141	82,5	22	12,9	8	4,7	171	100,0

11	Çocuk şarkıları dağarcığım yeterli düzeydedir.	62	36,3	50	29,2	59	34,5	171	100,0
12	Psikolojik problemleri olan ya da işitme özürlü çocukların eğitimleri konusunda gerekli bilgiye sahibim.	100	63,7	41	24,0	21	12,3	171	100,0
13	Müzik korolarını rahatlıkla oluşturup, yönetebilirim.	87	50,9	44	25,7	40	23,4	171	100,0
14	Öğrencilerimi yetenek alanlarına göre yönlendiririm.	30	17,5	39	22,8	102	59,6	171	100,0
15	Müziğin çocuk yaşamındaki yeri ve önemi hakkında gerekli bilgiye sahibim.	33	19,3	41	24,0	97	56,7	171	100,0

Örneklemdaki öğretmenlerin yargılara katılma dereceleri ve yüzdeleri şöyledir; “Müzik dersleriyle çocuğa kendi sesini sevdirebilme ve sesini eğitebilmede yeterliyim.” yargısına %36,8’i katılmadıklarını, %22,22’si kararsız olduklarını, %40,92’u katıldıklarını belirtmektedir. “Müzik ile ilgili yeni yayınları takip ediyorum.” (%62,0’si katılmıyorum, %15,8’i kararsızım, %22,2’si katılıyorum) “Müzik derslerinde başarılı olduğumu düşünüyorum.” (%42,7’si katılmıyorum, %26,9’sı kararsızım, %30,4’ü katılıyorum) “Müzik dersleri için, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim kurslarına katılmalarına ihtiyaç vardır.” (%11,1’i katılmıyorum, %6,42’ü kararsızım, %82,5’i katılıyorum) “Müzik derslerinde ilgisi dağılan veya grubun ilgisini dağıtan çocuklara ceza verilir.” (%82,5’i katılmıyorum, %12,9’u kararsızım, %4,7’si katılıyorum) “Psikolojik problemleri olan ya da işitme özürlü çocukların eğitimleri konusunda gerekli bilgiye sahibim.” (%63,7’si katılmıyorum, %24,0’ü kararsızım, %12,3’ü katılıyorum) “Müzik korolarını rahatlıkla oluşturup, yönetebilirim.” (%50,9’u katılmıyorum, %25,7’si kararsızım, %23,4’ü katılıyorum)

İlköğretim I. Kademedeki müzik dersine giren öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri belirlemek amacıyla, öğretmenlere yöneltilen 11 anket sorusunun güvenilirliği $\alpha = 0,78$ çıkmıştır.

Tablo 2. İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

Madde No	İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri	1		2		3		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Müzik derslerinde herhangi bir enstrüman çalabiliyorum.	96	56,1	16	9,4	59	34,5	171	100,0
2	Çocuğın yaşına ve gelişimin düzeyine uygun şarkılar seçebiliyorum.	15	8,8	40	23,4	116	67,8	171	100,0
3	Müzik etkinlikleriyle öğrencilerin başarı durumlarını ölçmede yeterliyim.	53	31,0	63	36,8	55	32,2	171	100,0
4	Müzik dersi uygulamalarında öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmıyorum.	35	20,5	46	26,9	90	52,6	171	100,0
5	Müzik dersi etkinliklerinin uygulamasında yetenekliyim.	72	42,1	53	31,0	46	26,9	171	100,0
6	Öğrenciler, müzik dersleriyle, çevre imkanlarından başlayarak tek ve çok sesli milli bir şarki dağarcığına sahip olabiliyorlar.	37	21,6	51	29,8	83	48,5	171	100,0
7	Öğrenciler, müzik dersleriyle, tek ve toplu iş yapma alışkanlığı ile, sorumluluk duygusu kazanabiliyorlar.	13	7,6	21	12,3	137	80,1	171	100,0
8	Öğrenciler, müzik dersleriyle, okul içi ve dışı tecrübelerini zenginleştirme, zamanlarını müzikle değerlendirme istek ve alışkanlığı kazanabiliyorlar.	21	12,3	31	18,1	119	69,6	171	100,0
9	Okulun fiziki imkanları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçler, oda, sınıf vb.) müzik derslerinin yürütülmesi için yeterli.	129	75,4	23	13,5	19	11,1	171	100,0
10	Müzik derslerine diğer dersler kadar önem verilip, yeterli derecede uygulanıyor.	108	63,2	34	19,9	29	17,0	171	100,0
11	Sınıflar kalabalık olsa da, uygulamaya zaman ayırabiliyorum.	74	43,3	35	20,5	62	36,3	171	100,0

Örnekleredeki öğretmenlerin diğer yargılara katılma dereceleri ve yüzdeleri de şöyledir; “Müzik Derslerinde Herhangi Bir Enstrüman Çalabiliyorum.” Yargısına, %56,1’i katılmıyorum, %9,4’ü kararsızım, %34,5’i katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. “Müzik dersi uygulamalarında öğrencilerle iletişim kurmakta zorlanmıyorum.” (%20,5’i katılmıyorum, %26,9’u kararsızım, %52,6’sı katılıyorum) “Müzik dersi etkinliklerinin uygulamasında yetenekliyim.” (%42,1’i katılmıyorum, %31,0’i kararsızım, %26,9’u katılıyorum) “Öğrenciler, müzik dersleriyle, çevre imkanlarından başlayarak tek ve çok sesli milli bir şarki dağarcığına sahip olabiliyorlar.” (%21,6’sı katılmıyorum, %29,8’i kararsızım, %48,5’i katılıyorum) “Öğrenciler, müzik dersleriyle, okul içi ve dışı tecrübelerini zenginleştirme,

zamanlarını müzikle değerlendirme istek ve alışkanlığı kazanabiliyorlar.” (%12,3’i katılmıyorum, %18,1’i kararsızım, %69,6’sı katılıyorum) “Okulun fiziki imkanları (yazılı kaynaklar, araç ve gereçler, oda, sınıf vb.) müzik derslerinin yürütülmesi için yeterli.” (%75,4’i katılmıyorum, %13,5’i kararsızım, %11,1’i katılıyorum) “Müzik derslerine diğer dersler kadar önem verilip, yeterli derecede uygulanıyor.” (%63,2’i katılmıyorum, %19,9’u kararsızım, %17,0’si katılıyorum) “Sınıflar kalabalık olsa da, uygulamaya zaman ayırabiliyorum.” (%43,3’ü katılmıyorum, %20,5’i kararsızım, %36,3’ü katılıyorum)

İlköğretim I. kademede müzik dersine giren öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla, öğretmenlere yöneltilen 12 anket sorularının güvenilirliği $\alpha = 0,61$ çıkmıştır.

Tablo 3. İlköğretim I. Kademede Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Müzik Etkinliklerinin Gerçekleşmesine İlişkin Görüşleri

Madde No	İlköğretim I. Kademede Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Müzik Etkinliklerinin Gerçekleşmesine İlişkin Görüşleri	1		2		3		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	İlköğretim I. kademede müzik dersi. ders dışı etkinliklerle de desteklenmelidir.	14	8,2	14	8,2	143	83,6	171	100,0
2	İlköğretim I. kademe sınıflarında müzik dersi yararlıdır.	3	1,8	5	2,9	163	95,3	171	100,0
3	Müzik derslerine seveerek katılıyorum.	25	14,6	32	18,7	114	66,7	171	100,0
4	İlköğretim müfettişleri diğer dersler gibi müzik dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapıyorlar.	135	78,9	24	14,0	12	7,0	171	100,0
5	İlköğretim I. kademede müzik etkinlikleri, diğer derslere de katkı sağlar.	12	7,0	16	9,4	143	83,6	171	100,0
6	Haftalık ders programında müzik dersi için ayrılan zaman yeterlidir.	51	29,8	32	18,7	88	51,5	171	100,0
7	Müzik dersleri, öğrencilerin yetişmelerine, sosyal yönden gelişmelerine ve öğrenmelerine katkıda bulunacak faaliyetler içermektedir.	33	19,3	24	14,0	114	66,7	171	100,0
8	Mevcut müzik öğretim programı öğretmen tarafından anlaşılmalıdır.	121	70,8	24	14,0	26	15,2	171	100,0
9	Müzik dersleri mutlaka uygulamalı işlenmelidir.	42	24,6	14	8,2	115	67,3	171	100,0
10	İlköğretim I. kademede müzik dersi, amacına uygun işlenmektedir.	113	66,1	35	20,5	23	13,5	171	100,0
11	36. soruya cevabınız eğer “katılmıyorum” ise; müzik dersi etkinliklerinin, amacına uygun gerçekleşmemesi sizce neden veya kimden kaynaklanmaktadır?	41	24,0	103	60,2	2	1,2	146	85,4
12	Size göre ilköğretim okullarında, müzik dersi etkinliklerini, hangi öğretmenler yürütmelidir?	3	1,8	19	11,1	149	87,1	171	100,0

Örneklemedeki öğretmenlerin diğer yargılara katılma dereceleri ve yüzdeleri de şöyledir; “Müzik derslerine severek katılıyorum.” (%14,6’sı katılmıyorum, %18,7’i kararsızım, %66,7’si katılıyorum) “İlköğretim müfettişleri diğer dersler gibi müzik dersinde de yeterli düzeyde rehberlik yapıyorlar.” (%78,9’u katılmıyorum, %14,0’ü kararsızım, %7,0’ı katılıyorum) “Haftalık ders programında müzik dersi için ayrılan zaman yeterlidir.” (%29,8’i katılmıyorum, %18,7’si kararsızım, %51,5’i katılıyorum) “Mevcut müzik öğretim programı öğretmen tarafından anlaşılmaktadır.” (%70,8’i katılmıyorum, %14,0’ü kararsızım, %15,2’si katılıyorum) “Müzik dersleri mutlaka uygulamalı işlenmelidir.” (%24,6’sı katılmıyorum, %8,2’si kararsızım, %67,3’ü katılıyorum) “İlköğretim I. kademede müzik dersi, amacına uygun işlenmektedir.” (%66,1’i %13,5’i katılmıyorum, %20,5’i kararsızım, %13,5’i katılıyorum) “Müzik dersi etkinliklerinin, amacına uygun gerçekleşmemesi sizce neden veya kimden kaynaklanmaktadır?” (%24,0’ı öğretmenden, %60,2’si programdan, %1,2’si idarecilerden) “Size göre ilköğretim okullarında, müzik dersi etkinliklerini, hangi öğretmenler yürütmelidir?” (%1,8’i 1.,2.,3. sınıflara sınıf, 4. ve 5. sınıflara müzik öğretmenleri, %11,1’i I. Kademede sınıf öğretmenleri, II. Kademede müzik öğretmenleri, %87,1’i tüm sınıflara müzik öğretmenleri)

2. Kıdem Değişkeni Açısından, Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Kendi Formasyonlarına Dayalı Olarak Müzik Etkinliklerini Algılamalarına, Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşlerine Ve Müzik Etkinliklerinin Gerçekleşmesine İlişkin Görüşleriyle İlgili Bulgular Ve Yorumları

“Müzik Dersleriyle Çocuğa Kendi Sesini Sevdirebilme ve Sesini Eğitebilmede Yeterliyim.” İfadesini değerlendiren her beş kıdem kategorisine ait öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Bu sonuç, “Müzik Dersleriyle Çocuğa Kendi Sesini Sevdirebilme ve Sesini Eğitebilmede Yeterliyim.” İfadesinde öğretmen kıdemlerinin etkili olmadığını söyleyebiliriz. “Müzik Dersleriyle Çocuğa Kendi Sesini Sevdirebilme ve Sesini Eğitebilmede Yeterliyim.” Görüşü ile ilgili araştırmaya katılan öğretmenlerin %62’si öğrencilerin seslerini eğitebilmede ve kendi seslerini sevdirebilmede, kendilerini yeterli görmüyorlar. “Sınıf Ortamında Yeterince Yaratıcı Olabiliyorum.” görüşü ile ilgili 0,05 anlamlılık düzeyinde mesleki kıdem değişkenleri arası anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. (P > 0,05) Kararsızları da yaratıcı bir ders işlemeyen sınıf öğretmenleri kategorisine aldığımız taktirde, %59,1 düzeyinde tek düze bir öğretmen portresi karşımıza çıkıyor. Dikkatimizi çeken diğer bir sonuç ise; kıdemi 1-10 yıl arasındaki öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin ortalamasının üzerinde olmasıdır.

“Derste Şarkı Söylemede, Bilgilerimi Öğrenciye Aktarmada

Yeterliyim.” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre, öğretmenlerin %55,0’i kendini derste şarkı söylerken bilgilerini öğrenciye aktarmada yeterli görürken, kıdemleri 11-15 yıl olan öğretmenlerin %35,7’si kendilerini yeterli görüyorlar ve genel ortalamanın altında bir sonuç çıkıyor. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri, “Temel Müzik Becerilerinin Kazandırılmasında Hangi Metotları Kullanmam Gerektiğini Biliyorum.” Görüşü üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmüştür. “Müzik Derslerinde Başarılı Olduğumu Düşünüyorum.” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre, kıdemleri 16-20 yılları arasında değişen öğretmenlerin %51,7’sinin kendilerini Müzik derslerinde başarısız görmeleridir. “Müzik Etkinliklerinde, Karşılaştığım Sorunları Çözmemde Hizmet Öncesi Eğitimim Yeterlidir.” İfadesini değerlendiren öğretmenlerin %60,0’ı müzik etkinliklerinde, karşılaştıkları sorunları çözmede hizmet öncesi eğitimlerinin yeterli olmadığını ifade ediyorlar. “Müzik Korolarını Rahatlıkla Oluşturup, Yönetebilirim.” görüşüne ilişkin elde edilen bilgilere göre öğretmenlerin %50,9’u müzik korolarını rahatlıkla oluşturamama görüşündeler.

“Müzik Derslerinde Herhangi Bir Enstrüman Çalabiliyorum.” İfadesini değerlendiren her beş kıdem kategorisine ait öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırıldığında 0,05 anlamlılık düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin %56,1’i herhangi bir enstrüman çalamamaktadır. “İlköğretim I. Kademe Sınıflarında Müzik Dersi Yararlıdır.” İfadesini değerlendiren öğretmenlerin %95,3’ü ilköğretim I. Kademedeki müzik dersini yararlı görüyorlar. Dikkatimizi çeken bir görüş vardır ki, kıdemleri 6-15 yıl ve 20 yıl üzeri arasında değişen öğretmenlerin %1,8’i bu görüşe katılmamakta ve %2,9’u da kararsız kalmaktadır. “Müzik Dersleri Mutlaka Uygulamalı İşlenmelidir.” İfadesini değerlendiren öğretmenlerin Mesleki kıdemleri açısından bakıldığında, 16 yıl ve üzerinde öğretmenliği sürdüren kişilerin %80’ine varan çoğunluğu müzik derslerinin kesinlikle uygulamalı işlenmesi gerektiğini savunurken, mesleki kıdemleri 15 yıl ve altındaki öğretmenlerin bu görüşe verdikleri “katılmıyorum” şeklindeki cevapların yüzdeleri artmıştır.

3. Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Kurumu Açısından, Müzik Dersine Giren Öğretmenlerin, Kendi Formasyonlarına Dayalı Olarak Müzik Etkinliklerini Algılamalarına, Müzik Etkinliklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşlerine Ve Müzik Etkinliklerinin Gerçekleşmesine İlişkin Görüşleriyle İlgili Bulgular Ve Yorumları

“Müzikle ilgili yeni yayınları takip ediyorum” ifadesini değerlendiren öğretmenlerin görüşlerini, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu açısından baktığımızda; %62’sinin olumsuz görüş bildirirken, dört yıllık eğitim fakültesi mezunlarının %68,9’unun müzikle ilgili yeni yayınları takip etmediklerini belirtmeleri dikkatimizi çekmiştir. “Sınıf ortamında yaratıcı olabiliyorum.” İfadesinde üç yıllık eğitim enstitüsü mezunlarının

%46.7'si sınıf ortamında yaratıcı olamadıklarını belirtirken, %26.9 olan genel olumsuz görüşün üzerinde bir görüş bildirmişlerdir.

“Derste şarkı söylemede, bilgilerimi öğrenciye aktarmada yeterliyim.” ifadesini değerlendiren %26.9 oranındaki öğretmenler kendilerini bu konuda yetersiz görmektedirler. Bu genel oranı, üç yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin %40'ının kendisini yetersiz görmesi yükseltmiştir. “Müzik derslerinde başarılı olduğumu düşünüyorum.” ifadesinde dört yıllık eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin %58.3'ünün kararsız bir cevap vermeleri düşündürücüdür.

“Müzik dersleri için, öğretmenlerin hizmet-içi eğitim kurslarına katılmalarına ihtiyaç vardır.”ifadesinde, öğretmenlerin %82.5'inin bu görüşe katılması, hizmet-içi eğitim kurslarına verilecek önemi açıkça belirtmektedir. “Çocuk şarkısı dağarcığım yeterli düzeydedir” ifadesine üç yıllık eğitim enstitüsü ve dört yıllık eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin genel ortalamanın üzerinde olumsuz görüş belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlköğretim I. Kademe Müzik dersine giren öğretmenlerin kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarını, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerini ve müzik etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada, yapılan istatistiksel işlemlerin sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle bazı sonuçlara ulaşılmıştır. İlköğretim I. kademe müzik dersine giren öğretmenlerin, kendi formasyonlarına dayalı olarak müzik etkinliklerini algılamalarına yönelik görüşlerine baktığımızda; öğretmenler müzik dersleriyle çocuğa kendi sesini sevdirebilme ve sesini eğitebilmede kendini yetersiz, müzik derslerinde kendilerini başarısız çocuk şarkıları dağarcıklarını yetersiz görüyorlar. Öğretmenler, müzik eğitimi ile ilgili yeni yayınları takip edememektedirler, müzik etkinliklerinde karşılaşılan sorunları çözmede hizmet öncesi eğitimleri yetersiz kalmaktadır, psikolojik problemleri olan ya da işitme özürü çocukların eğitimleri konusunda gerekli bilgiye sahip değiller, müzik korolarını rahatlıkla oluşturabilecek ve yönetebilecek bilgiye sahip değiller ve müzik dersleri için hizmet-içi eğitim kurslarına ihtiyaç duymaktadırlar.

İlköğretim I. kademe müzik dersine giren öğretmenlerin, müzik etkinliklerinin uygulanmasına yönelik 11 maddelik görüşlerle ilgili anketin sonuçlarına göre öğretmenler; müzik dersi etkinliklerinin uygulamasında yeteneksizler, sınıfların kalabalık olmasından dolayı uygulamaya zaman ayıramamaktadırlar, müzik derslerinde herhangi bir enstrüman çalmamaktadırlar, okulun fiziki imkanları müzik derslerinin yürütülmesi için yetersizdir, müzik dersleri diğer dersler kadar önem verilip yeterli derecede uygulanmamaktadır.

İlköğretim I. kademe müzik dersine giren öğretmenlerin, müzik

etkinliklerinin gerçekleşmesine ilişkin görüşlerine baktığımızda, her 100 öğretmenden 15'inin müzik dersine severek katılmadığı ve her 100 öğretmenden 7'sinin müzik etkinliklerinin diğer derslere katkı sağlamadığı düşüncesinde olduğunu görmekteyiz. İlköğretim müfettişleri diğer dersler gibi müzik dersinde yeterli düzeyde rehberlik yapmamaktadırlar, mevcut müzik dersi programı öğretmen tarafından anlaşılammamaktadır, müzik dersinin amacına uygun işlenmemektedir, bunun nedeni de programdan kaynaklanmaktadır, ilköğretim okullarında müzik derslerinin branş öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

ÖNERİLER

1. Öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili yeni yayınları takip edebilmeleri için imkan verilmeli,
2. Öğretmenleri, aşama aşama, belli ay periyotlarında, müzik dersleri için hizmet- içi eğitim kurslarına katılmaları sağlanmalı,
3. Öğretmenlere ve okullara, çocuk şarkıları dağarcığını çoğaltacak kasetler ulaştırılmalı,
4. İl Milli Eğitim Müdürlüklerince, öğretmenlere enstrüman kursları açılmalı sınıf öğretmenlerinin bu kurslara katılmaları sağlanmalı,
5. Okullarda müzik odaları kurulmalı, bu odaların araç ve gereçleri dersin amacına yönelik bulunmalı,
6. İlköğretim Müfettişlerinin müzik dersine yönelik rehberlik çalışmaları, diğer dersler düzeyinde olmalı,
7. Müzik dersi müfredatı öğretmenlere açıklayıcı bir şekilde yazılmalı,
8. Müzik derslerinin amacına uygun işlenmemesinin, programdan kaynaklanan nedenleri tespit edilip giderilmeli,
9. İlköğretim okullarında müzik derslerini branş öğretmenleri yürütmelidir.

KAYNAKLAR**Kitaplar**

- AKKAŞ Salih, *Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*, Ankara, 1987, s. 58.
- BİLEN, Mürüvvet, *Plandan Uygulamaya öğretim*, Ankara, 1996, s. 4.
- BLOOM B.S., *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* (Çev: Durmuş Ali ÖZÇELİK), Ankara, 1979, s. 299.
- DEMİREL Özcan, *Genel Öğretim Yöntemleri*, Ankara, 1996, s. 7.
- ERGÜN Mustafa, *Bilimsel Araştırmalarda SPSS For Windows*, Ankara, 1995, s. 186.
- ERTÜRK Selahattin, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara, 1993, s. 15.
- GABEAUD Alice, *Musiki Tarihi*, (Çev: M.R. Gazimihal), Numune Matbaası, İstanbul 1940, s. 10.
- M.E.B. , *İlköğretim I. Kademe Programı*, Ankara, 1994.
- MERTOĞLU Ercan, *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Müzik Gelişimi ve Eğitimi*, Ankara, 1993, s. 250.
- ÖZÇELİK Durmuş Ali, *Eğitim Programları ve Öğretim*. ÖSYM Eğitim Yayınları No: 8, Ankara, 1987, s.129.
- PAMİR Leyla, *Ayşe'nin Müzik Kitabı*, Can Yayınları, genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul, 1991, s. 9- 10.
- SACHS Curt, *Kısa Dünya Musikisi Tarihi* (Çev: İlhan USMANBAŞ), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1965, s. 3.
- SAY Ahmet, *Müzik Tarihi*, Müzik ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1994, s. 14.
- SENEMOĞLU Nuray, *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan uygulamaya*, Ankara, 1998, s.5.
- SUN Muammer, Hilmi SEYREK, *Okul öncesi Eğitiminde Müzik*, Mey yayınları, İzmir,1993, s. 181.
- THOMSON George, *İnsanın Özü*, (Çev : Celal ÜSTEL), Payel Yayınları, İst.1979, s. 31.
- TURGUT M. Fuat, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Ankara, 1987, s. 3.
- UÇAN Ali, *Müzik Eğitimi*, Ankara, 1994, s. 56.
- UÇAN Ali, *Gençliğin Sanat Eğitimi*, Gençlik ve Sanat Sempozyumu 14-18 Ekim 1985, İst.: Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 1985, s. 50.
- UÇAN Ali, *İlköğretimde Müzik Eğitimi Ve Öğretimi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğt. Fak. Yayınları, 1997. Burdur, s. 1.
- UÇAN Ali, *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara, 1996, s. 144.
- UÇAN Ali, Prof. Dr., *İnsan ve Müzik*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1994, s.10.
- UÇAN Ali, *Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış*’, Türk Eğitim Derneği 7. Öğretim toplantısı , 25-26 Mayıs 1989, Ankara.Set ofset Ltd Şti., Ank. 1990)
- YALIN Halil İbrahim, *Öğretim tasarımı*, Ankara, 1997, s. 27.

YENER Faruk, *Müzik*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu yayınları No: 1, İstanbul, 1983, s.9.

YÖNETKEN H. Bedi, *Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metodları*, İstanbul, 1952.

Dergiler

ANDERSON J., Marketing School Music: It's Elementary. *Music Educators Journal* v78. n5. p32-35, 1992.

SAYGUN A.Adnan, "Ezginin Doğuşu", *Boğaziçi Üniversitesi Folkloru Doğru Dergisi*, Cilt IV, sayı 44, İstanbul, 1976.

Yayımlanmamış Tezler

Gülay GÖĞÜŞ, "Temel Eğitim II. Kademe Müzik Dersi Eğitim Programlarının Etkinliği" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), A.Ü. Sos. Bilimler Enst., 1985.

GÖRGÜNAY Nurcan, "İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminin Etkinliği", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniv. Sos. Bil. Enst., 1994), s. 121-124.

MERTOĞLU Ercan, "İlkokullarda Müzik Eğitimi (Teoride- Uygulamada)", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniv. Fen Bilimleri Enst., 1991), s. 136-147.

ÖZEN Mansur, "Ankara'da ki İlk Ve Orta Öğretim Öğrencilerinin Genel Müzik Eğitiminden Beklentileri" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniv. Fen Bilimleri Enst., 1994.

Tuna ŞİMŞEK "Konya Merkez İlkokullarında Müzik Eğitimi Üzerine Bir Araştırma" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniv. Sos. Bilimler Enst., 1995.

TURHAN Esin, "Temel Eğitim I. Kademe Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesine Yönelik Bir Envanter Çalışması" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniv. Sos. Bilimler Enst., 1997.